

JÓESTÉT!

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Calea Regele
Ferdinand 64-66. Automata-telefon: 20-61.
Törvényszéki lajstromozási szám: 44.
Dos. No. 890-1938. Trib. Cluj, Secția III.

Kiadótulajdonos:
„JÓESTÉT!” Ujságkiadóvállalat R. T.
Felelős szerkesztő és igazgató:
MAYER ANTAL

CLUJ, 1939. JULIUS 24.
VIII. évfolyam, 195. szám.

Hétfő

London állítólag egymilliárd fontsterling kölcsönt ajánlott fel Berlinnek a német-angol közlekedés létrehozása ellenében

Ezvi megegyezés jött létre Tokió és London között — Eszterházy János nagy beszéde a pozsonyi parlamentben — Kavarodás Angliában a törökök és a lengyelek nagy kölcsönigénylései miatt — Lengyelország nem tűr Danzig helyzetében semmiféle változást

Az elmúlt nap leglényegesebb politikai eseménye Arita japán külügyminiszter és Craigie brit nagykövet újabb találkozója volt, amely után most már megállapítható, hogy az angol-japán feszültség lényegesen enyhült. Külön érdekessége ezenkívül az elmúlt napnak az a nagyszabású angol terv, amely Németország támadó kedvének leszerelését célozza és megoldást ajánl a gyarmati problémákra is. Törökország „felbuzdulva” az eddigi sikereken, újabb 58 millió kölcsonkéréssel fordult Londonhoz. A brit sajtó, enyhén szólva, „fureskálja” ezt az újabb kérést. És nem titkolja, hogy megelégette azoknak az összegeknek folyósítását, amelyeket a kormány az utóbbi időben békefrontpolitikájának megerősítésére szétosztogatott. Franco tábornok utiprogramját Spanyol-Marokkó és Itália látogatására vonatkozólag közölték. A danzigi helyzet változatlanul feszült, mert a lengyel kormány minden Danzigra vonatkozó engedményt erőszakos lépések minősít, még ha az engedményezés békés uton történne is meg. Részletes jelentéseink a következők:

NAGYSZABÁSÚ TERV NÉMETORSZÁG LESZERELÉSÉRE

(LONDON.) A német kormány kiküldötte, Wohltat tanácsos tegnap tovább folytatta megbeszéléseit a pénzügyminisztériumban arra a 16 millió fontsterlingre vonatkozólag, amelyet a volt csehszlovák kormány helyezett letétbe. A német álláspont az, hogy ez az összeg a protektorátusi területet illeti meg és semiesetre sem az elmenekült Benes kormányzatot. Wohltat tanácskozással kapcsolatban beavatott körök szenzációs tervet közölnek. Eszerint állítólag Anglia egymilliárd font (egybillió lej) összeget ajánlana fel Németországnak arra az esetre, ha Németország beszüntetné további hadikészülődéseit. A feltétel azonban az, hogy a hadiszergyarakat üzemben kívül kell helyezni és ennek az összegnek segélyével a „békeipari” műveket kellene felállítani. Ilyen formában minden nagyobb megrázkódtatás nélkül el lehetne helyezni a hadiszergyarakban foglalkoztatott óriási munkástömegeket. A fenti összegben kívül még ajánlanák Németországnak azt, hogy lépjen tárgyalásba Angliával és Franciaországgal és vegye bizonyos formában bérbe volt gyarmatait, azzal a kikötéssel, hogy elismeri a gyarmatok mandatórikus jellegét és a gyarmatok felett a Népszövetség fenhatóságát. Ilyen formában elkerülhető lenne az, hogy Anglia és Franciaország szerepel-

jenek továbbra is a gyarmatok birtokosaként. Ebbe az akcióba hajlandó Anglia és Franciaország bevonni Itáliát is. A tervet közlő körök megjegyzik, hogy ez nem a kormány hivatalos állás pontja, de amennyiben Németország hajlandó lenne ilyen irányban tárgyalásokat kezdeni, úgy Nagybritánia felelős vezetői is azonnal megragadnák az alkalmat.

NÉMETORSZÁG FENTARTJA CSELEKVESEI SZABADSÁGÁT

(LONDON.) A Németországnak angol részről adandó állítólagos nagy kölcsön hírével kapcsolatban a Times kijelenti, hogy Wohltat és Sir Horace

Wilson, illetve más angol kincstári főtisztviselők között valóban folytak bizonyos tárgyalások, de semmiféle megállapodás nem jött létre. A berlini sajtó az egymilliárdos kölcsönüggyel kapcsolatban egyébként megállapítja, hogy Németország cselekvési szabadságát semmiféle áron nem lehet megvásárolni. Wohltat különben visszatért Londonból Berlinbe és ott utjával kapcsolatosan kijelenti, hogy ő főleg a zsidó kivándorlással összefüggő ügyekről tárgyalt az eviani bizottság tagjaival és idevonatkozó tárgyalásainak eredményével meg van elégedve. A hatalmas angol kölcsön ügyéről azonban Wohltat semmiféle nyilatkozatot nem tett.

Ellentmondó híradások

(LONDON.) Az Exchange Telegraph illetékes helyről kapott információk alapján azt állítja, hogy a német-angol közlekedési tárgyalások hírének nincs komoly alapja. A brit kormány nem foglalkozott ezzel a kérdéssel és német részről is cáfolják az idevonatkozó híreket. Azt viszont elismeri a lap, hogy londoni és newyorki gazdasági körök tettek Wohltatnál ilyen lépéseket és kérték juttassa kormányának tudomására az 1 milliárd fontsterlinges ajánlatot. A híradásoknak tehát mégis van bizonyos alapjuk. Az idevonatkozó további híradásokat tehát rendkívüli érdeklődéssel lehet várni.

A NÉMETORSZÁGI ZSIDÓK VAGYONUK 25 SZÁZALÉKÁT MAGUKKAL VIHETIK

(LONDON.) A Daily Telegraph jelentése szerint Wohltat londoni tárgyalásaival kapcsolatban állítólag Németország részéről ígéret történt, hogy a Harmadik Birodalomból kivándorló zsidók távozásuk alkalmával vagyoniuk 25 százalékát magukkal vihetik. Erre nézve rövidesen hivatalos határozat fog megjelenni, ugyanakkor pedig alapítványt létesítenek a németországi zsidó kivándorlás elősegítésére.

VÁLTOZATLAN A DANZIGI HELYZET

(VARSÓ.) (Rador.) Berlinben Ulrich sajtó osztályfőnök sajtóértekezletet tartott, a német fővárosban élő külföldi laptudósítókkal és hangoztatta, hogy a Danzigra vonatkozó németországi politika nem változott. Ez azonban nem jelenti azt, mintha a barométer háborút jelezne. Ezzel kapcsolatban lengyel hivatalos helyen az a vélemény, hogy a németek valami olyan tervet szeretné-

nek megvalósítani, amely nem fenyegeti ugyan a békét, de annál jobban fenyegeti Lengyelországnak Danzighoz kapcsolt érdekeit. Eppen ezért a lengyelek bármilyen kísérletet erőszakos lépésnek tekintenek, még akkor is, ha az békés visszacsatolás alakjában történne is. Lengyelország azonban el van szánva arra, hogy danzigi érdekeit minden esetben fegyverrel védje meg. Az állítólagos német tervvel kapcsolatban a francia lapok viszont azt írják, hogy rövid időn belül bekövetkezik az a pillanat, amikor Hitler kancellár valami újabb meglepetéssel fog szolgálni. Ezért Angliának és Franciaországnak bármilyen békés szándékokat is hangoztasson Berlin, erősen fegyverkezniük kell. Viszont a német lapok azt írják, hogy Berlin nem változtatott azon a magatartásán, hogy Danzigot nem ő fenyegette meg, hanem Lengyelország, amely mozgósított.

BÜRCKEL DANZIGI MEGBIZATÁSA

(BERLIN.) Bürckel Ausztria nemzeti szocialista körzetvezetőjét hír szerint Hitler fontos közigazgatási technikai kérések elintézésére Danzigba küldi. A megbízatásnak, amelynek időtartama bizonytalan, mindenképpen nagy jelentőséget tulajdonítanak.

A LONDONI KÖLCSÖNTÁRGYALÁSOK

(LONDON.) (Rador.) Rüzsi Arpas je lenlegi londoni török követ állítólag azzal a kéréssel fordult a brit kormányhoz, hogy Ankarának nyújtson újabb 58 millió fontos kölcsönt, amelyet Törökország hadseregének s hadiszervezetének fejlesztésére akar fordítani. Bár a kormány ezirányú válasza még

ismeretlen, a sajtó máris rendkívül erősen hangon tiltakozik az ellen, hogy London a kormány jelenlegi politikája miatt újabb ilyen óriási összegeket osszson szét szövetségesei, illetve vélt szövetségesei számára. Ugyancsak Londonból közlik, hogy a sir Frederick Leith Ross, az angol kormány gazdasági szakértője, megbeszéléseket folytatott Koc ezredessel a kölcsöntárgyalásokat lefolytatott lengyel küldöttség elnökével és közölte vele, hogy a legújabbán kért kölcsönösszegek folyósítása miatt útközött eddig akadályokba, bár most már kilátás van annak kiutalására.

ENYHÜLT A BRIT-JAPÁN FEZSÜLTSG

(TOKIO.) (Rador.) A japán kormány tegnap lélelött rendkívüli minisztertanácsot tartott, amelyen Arita külügyminiszter beszámolt Craigie angol nagy követtel lefolytatott megbeszéléseiről. A kormány a hozott határozatokat tudomásul vette, majd Hiranuma miniszterelnök a mikádo előtt kihallgatáson jelent meg, beszámolva neki az új fordulástól. Ezalatt Arita magához kárete a brit nagykövetet és közölte vele, hogy a kormány elfogadta előzetes megállapodásaikat. Craigie az értesítés vétele után azonnal értesítette Londont ahová azonban jelentése még a tegnap késő esti órákig nem érkezett meg. Beavatottak szerint Anglia a tiencsini ügy gyel kapcsolatban teljes egészében magáévá tette Japán álláspontját. Ilyen formában most már nyitva volna az út a további megbeszélésekre is, amelyek sikerében így bizni is lehet. A leglényegesebb az előzetes megállapodásban az, hogy Anglia elismerte Kína-Japán háborus helyzetét és ilyen formában kénytelen-kelletlen teljes semlegességet kellene tanúsítania a továbbiakban. A japán sajtó azonban még nem tud hinni a sikerben, mert amint az Asahi Sinbum írja, nem tudják elképzelni, mi okozhatta London eme hirtelen pálfordulását. Az angol lapok viszont nagy meglepéssel irnak az eseményről és hangoztatják, hogy mindent el kell követni a további békés együttműködés biztosítására. A The Financial News első lépésként azt hangoztatja, hogy meg kell vonni Csang Kei Sektől a további anyagi és erkölcsi támogatást, mert ez igazolná legjobban Japán előtt Angliának komolyabb békés megegyezési szándékát.

A TÁVOLKELETI HELYZET

(TOKIO.) Craigie-Arita tanácskozással kapcsolatban állítólag a következő pontokban jött volna létre megegyezés: 1. A jelenlegi kínai helyzet elismerése. 2. Anglia kötelezettséget vállal, hogy a japán hadsereg érdekeit akcióival nem veszélyezteti és nem nyújt segítséget Kína rendjének és nyugalmanak semmiféle megzavaráshoz. 3. Anglia ilyen értelemben utasításokat ad a kínai brit hatóságoknak. Külföldi szakértők véleménye szerint Japán ezzel szemben elismerné Anglia kínai érdekeit. E körök véleménye szerint az angol álláspont tulajdonképpen a Kína-Japán viszályban Anglia semlegességének leszövezését jelenti. A lapok megállapítják, hogy Arita sok engedéknyeséget tanúsított, Anglia pedig a jelek szerint egy új távolkeleti politika irányelveit fektette le. (BERLIN.) A német sajtó nagy figye-

lemmel kíséri a tokiói tárgyalásokat és bár meglepéssel veszik tudomásul a távolkeleti helyzet javulását, nem tartják valószínűnek, hogy Japán Angliával rövidesen meg tudna egyezni.

UJABB ROOSEVELT ELLENES HATÁROZAT

(WASHINGTON.) A képviselőház újabb lényegében Roosevelt ellenes határozatot hozott. 242. szavazattal 133 ellenében ugyanis elfogadták egy diszidens demokrata javaslatát, amely a szövetségi tisztviselőket eltölti mindennemű politikai tevékenységtől. A tisztviselők a választásokra semmi néven nevezendő befolyást nem gyakorolhatnak. A határozat egyébként azt mutatja, hogy a Rooseveltet támogató demokráta párt egysége is megbomlott.

ESZTERHÁZY JÁNOS NAGY BESZÉDE

(POZSONY.) Eszterházy János a szlovákiai egyesült magyar pártok vezére az új szlovák alkotmány ügyével kapcsolatosan nagy beszédet mondott. Kijelentette, hogy az önálló Szlovákia megszületése Szlovákiának érthetően szívélye volt. A magyarság ebben a kérdésben azt az álláspontot képviseli, hogy ugyanolyan jogokra tart igényt, mint a szlovákság. Meg kell azonban állapítani, hogy a bécsi döntőbírói döntése szerinti magyar-szlovák egyen jogúság nem mindenben van meg. A magyarságtól senki sem igényelheti, hogy ne harcoljon a törvénybiztosított jogainak érvényesítéséért. Az utóbbi időben azonban erős magyarellenes hangulat kapott lábra. Szlovákiában kisebb-nagyobb incidensek történtek, a pozsonyi rádió is magyarellenes közléseket ad és ennek tulajdonítható, hogy a július 26-ára tervezett szlovák-magyar gazdasági tárgyalások bizonytalan időre elmaradtak. A magyar kormány bizonyára megtalálja a további tárgyalások olyan módját és útját, amely a szlovákiai magyarság szempontjából is kielégítő lesz. Ez egyébként a két szomszédos országnak is érdeke.

FRANCO TÁBORNOK UTIPROGRAMJA

(BURGOS.) A spanyol külügyi hivatal közli, hogy Franco tábornok augusztus hó első napjaiban Spanyol-Marokkóba utazik, ahol szemlét tart a marokkói csapatok felett, továbbá megtekinti a gyarmat határvédelmi vonalait. Körülbelül augusztus közepén tér azután hazá. Szeptember elsején pedig hadihajón Cadizből újra utnak indul és az olasz földön Nápolyban fog partra szállani. Az olasz tervek szerint a Caudillot Nápolyban a piemonti herceg, az olasz trónörökös fogadja, míg Rómában Viktor Emánuel uralkodó. Nápolyban itt lesz a Duce is. Franco tábornok nyolc napot fog Olaszországban eltölteni és fogadtatása a tervek szerint pompás és káprázatos lesz.

A MAGYAR NYILASKERESZTÉSEK AKCIÓI

(BUDAPEST.) A Pesti Újság értesülése szerint a magyarországi nyilaskeresztesek nagy propagandát fejtenek ki. A pártba az utóbbi időben számosan léptek be, köztük Mecser András, az ismertnevű volt szélsőjobboldali képviselő, Mocsáry Dániel volt képviselő stb. és állítólag Rác Jenő volt honvédelmi miniszter is be akar lépni a pártba.

Ugyanakkor jelentik, hogy a vitézi rend Bagi László nyilas képviselőn kívül Zsengellér József, dr. Csia Sándor, dr. Szendrey Kovács Gyula nyilaspárti képviselőket is kizárta a maga kötelékéből.

SZEMLEUTRA INDUL A MAGYAR MINISZTERELNÖK

(BUDAPEST.) (Rador.) Gróf Teleki Pál miniszterelnök tegnap külön vonaton a nemrég visszacsatolt Kárpátaljáról indult, ahol megismeri a mezőgazdasági munkálatok jelenlegi állását, továbbá megtekinti azokat a helyeket, ahol az országos munkaprogram szerint nagyobb erőműveket és ipartelepeket akarnak felállítani.

MEGALAKITOTTÁK A HOLLAND KORMÁNYT

(HÁGA.) (Rador.) Megerősítésre szoruló jelentés szerint Colijn kijelölt miniszterelnök hosszas tárgyalás után

megalakította kormányát. A névsor közzétételére azonban állítólag csak ma kerül sor.

A MOSSULI OLAJFORRÁSOK VÉDELME

(LONDON.) Beavatott körök szerint Anglia komoly tárgyalásokat folytat Iránnal, olyirányban, hogy a hadsereget fejlesztve esetleges támadások megóvja a Mossul-i olajforrások védelmét. Ennek a környéknek biztonságára Angliának ugyanis rendkívül nagy szüksége van. A mossuli telepekről látja el ugyanis nyersanyaggal egész keleti flottáját és benzinnel indiai hadserege tankjait. Az iráni kormány még nem közölte azokat az összegeket, amelyek hadfelszerelése kiegészítése képpen kérémez, de ugyanazok a körök, akik e hírt közölték, máris tudni vélik, hogy a kölcsönösszeg meg fogja haladni a 10 millió fontot. Ezt a tételt a brit kormány minden bizonnyal ki is fogja utalni, mert erre említett okok és ezeken kívül a befektetett 20 millió font értékű tőke is kényszeríti.

RÖVID TÁVIRATI HIREK

(LONDON.) Stephen Kinghall újabb nyilatkozatában a leghatározottabban kijelenti, hogy nem áll a külügyminiszterium, vagy valamelyik miniszter szolgálatában és a kormány részéről soha semmiféle támogatást nem kapott.

(LONDON.) Pál jugoszláv kormányzó

herceg és felesége hétvégi pihenőre a kenti herceghez utaztak.

(BERLIN.) A német-orosz kereskedelmi tárgyalások rendes keretek között folynak. Schullenburg moszkvai német nagykövét a tárgyalásokon való részvétel miatt egyelőre nem megy Berlinbe.

(LONDON.) Archibald Sinclair liberális ellenzéki vezér kijelentette, hogy ha sikerül megteremteni a Békefrontot, úgy tárgyalásokat kellene kezdeni a légi fegyverkezések korlátozására és ilyen értelemben a tengelyhatalmaknak javaslatot kellene tenni. Azután a vámtarifák mérséklésére kellene sort keríteni, hogy az elsőrendű nyersanyagok beszerzése könnyebb legyen.

(KARBIN.) Az Európa felé haladó nemzetközi vonatot Manciu állomáson, ahol összekötése van a Szibérián áthaladó vonattal, a manciu szovjet követ rendeletére visszatartották. Azt hiszik, hogy Külső Mongóliában és a határvonalakon újabb súlyos incidensek és rendezárgások történhetnek, azért történt ez az intézkedés.

(RÓMA.) Ciano külügyminiszter és a szlovák megbízott között a két ország árucseréi forgalmára vonatkozólag egyezmény jött létre.

(LONDON.) Hodzsa Milán volt cseh-szlovák miniszterelnök ideérkezett. Az újságíróknak kijelentette, hogy utja ma gánjellegű és előreláthatólag vasárnapig marad Londonban.

Tiltott műtét elősegítésének vádja két kolozsvári orvos ellen

(CLUJ-KOLOZSVÁR.) A kolozsvári ügyészség tegnap délelőtt eljárást indított két ismertnevű kolozsvári orvos ellen tiltott műtét elősegítése miatt. A vád szerint a két orvos állítólag bizonyítványt állított volna ki két helybeli uriaszony részére, amelyben betegségüket hivatkozva igazolták, hogy a terhesség megszüntetése az asszonyok élet-

biztonsága érdekében feltétlenül szükséges. Az ügyészség gyanúja szerint a bizonyítványok állításai nem felelnek meg a valóságnak és azok a magzatelhajtás engedélyezése céljából készültek. A két kolozsvári orvost tegnap délután kihallgatásra előállították az ügyészségben.

TESTEDZÉS

Nagyszerűen szerepeltek a marosvásárhelyi uszók a KAC versenyének első napján

(CLUJ-KOLOZSVÁR.) Körültekintő rendezés mellett szombaton kezdődött meg a KAC országos uszóversenye, amelynek első napján a marosvásárhelyi uszók tüngették ki magukat. Eredmények:
100 m. női mell II. oszt.: 1. Georgescu KAC 1 p 48 mp, 2. Szabó Makkabi 1 p 58.8 mp.
100 m. női mell I. oszt.: 1. Perlaei MSE 1 p 42.6 mp, 2. Selényi KAC 1 p 46 mp, 3. Bucur Mures 1 p 47. mp.
200 m. mell ifj.: 1. Meister Haggibbor 3 p 39 mp, 2. Macrea Universitatea 3 p 51.8 mp, 3. Csomos KMSC 4 p 33.4 mp.
200 m. mell: 1. Aranyosi MSE 3 p 07 mp, 2. Kiss KAC 3 p 22.6 mp, 3. Sebestyén Haggibbor 3 p 24.9 mp.
100 m. gyors: 1. Békés MSE 1 p 06.4 mp, 2. Csizmás KAC 1 p 09 mp, 3. Toth MSE 1 p 12.3 mp.
100 m. női gyors III. oszt.: 1. Lazareanu Mures 43.5 mp, 2. Cimpoa Mures 45.8 mp, 3. Szegli KAC 59.4 mp.
50 m. gyerek gyors II. oszt.: 1. Fey MSE

37.5 mp, 2. Bartalis Mures 38.2 mp, 3. Braza Mures 41.8 mp.
50 m gyerek gyors I. oszt.: 1. Fritsch MSE 33 mp, 2. Gálffy KAC 34.2 mp, 3. Kabdebo MSE 35.3 mp.
50 m. leány mell: 1. Szabó Makkabi 51.6 mp, 2. Ágoston KAC 52 mp, 3. Póczy Mami KAC 54.2 mp.
100 m. fj. gyors: 1. Stürzer MSE 1 p 15.8 mp, 2. Zeidner KAC 1 p 17.2 mp, 3. Bertalan KAC 1 p 18 mp.
3x100 m. vegyes váltó: 1. MSE I. (Aranyosi, Békés, Kelemen) 3 p 51.8 mp, 2. MSE II. 4 p 11.4 mp, 3. KAC (Jordáki, Kiss, Csizmás) 4 p 32 mp.
3x100 m. vegyes női váltó: 1. KAC (Szöcs Ildikó, Serényi Kató, Bereczky Appolonia) 5 p 25.3 mp.
Vízilabda: MSE-KAC 1:1 (1:0) A KAC igen jól tartotta magát, kis szerencsével győzhetett volna. Góldobók: Békés, illetve Csizmás. Biró: Ziegler.
A versenyeket ma délelőtt folytatják.

Nagyszabású utépitési terv megvalósítására készül a közmunkaügyi minisztérium

(BUCURESTI.) (Rador.) Ghelmegeanu közmunkaügyi miniszter részletes tervet dolgozott ki a romániai uthalózat kiépítésére, szakítva a régi rendszerrel, amelynek az volt a legnagyobb hibája, hogy méregdrága utakat építettek egyes helyeken, ugyanakkor azonban az országutak tulnyomó többségének kijavítására még kavics sem jutott. Az utépitésben tehát nagy szerephez juttatta a kormány a bitumennel. Románia ugyanis egyike a legszámottevőbb termelője a bitumennek, eddig mégis

ezt a kitűnő utépitő anyagot teljesen mellőzték. A közmunkaügyi minisztérium öt évre kiterjedő gyakorlati munkatervet készített, amelynek megvalósítása mintegy nyolcmilliárd lej igényel. Ezerint 3000 kilométer hosszú országutak akarnak a mai követelményeknek megfelelően átalakítani és bitumennel borítani. Ennek a költségei összesen mintegy hárommilliárd lejbe rúgnak. Félézer kilométer utvonalnál a szintet kell emelni, ami negydmilliárd lej igényel. Az elmúlt évben készített

utak kijavítása ugyancsak negydmilliárd lej emészt fel. Az új utak épitése és a hadászati utzakaszok munkálatai továbbá félmilliárd lejbe kerülnek. Egy-milliárd lej irányoztak elő vasbetonhidakra és más kisebb hidépitési munkálatok költségeire. A Bukarest-Brassó közötti gépkocsit megépítése Ploesti felé való kiterővel egymilliárd lej költséget jelent. Ugyanennyibe kerül majd a Bukarest-Konstanca közötti ut vonal is. Végül a Duna két partját a régóta tervezett uj hiddal kötik össze és ez szintén egymilliárd lej kiadást jelent. Együttesen tehát nyolcmilliárd lej re volna szükség a romániai uthalózat sürgős szükségleteinek kielégítéséhez. Szó van arról, hogy ezt a hatalmas összeget kölcsön útján teremtik elő. Azok között az utvonalak között, amelyeket a mai kor színvonalára emelnek, több erdélyi országot is ott szerepel, így a Pitesti-Campulung-Brassó, Brassó-Sepsiszentgyörgy-Csikszereda-Borszék, Brassó-Segesvár-Marosvásárhely-Torda, Békás-Borszék, végül pedig az Orsova-Buzia és Filiasi-Petrozsény-Piski utvonalak.

Szigeti József a francia becsületrend tisztje lett

(BUDAPEST.) A francia nemzeti ünnepek alkalmával Szigeti Józsefet, a világhírű magyar származásu hegedűművészt a francia becsületrend tisztjé nagykeresztjével tüntette ki Lebrun köztársasági elnök. Ezt a rendkívüli kitüntetést a legutóbbi esztendőben csupán két külföldi művészember kapta meg rajta kívül: Walter Bruno, a híres karmester és zeneszerző, továbbá Jasa Heifetz, az ismertnevű hegedűművész.

A Thetis elmozdult, de még sem tudták kiemelni

(LONDON.) Hosszas előkészületek után az elsüllyedt Thetis tengeralattjárót sikerült elmozdítani elsüllyedési helyéről. Nem gépi erővel történt ez, hanem 8 hatalmas kötéllel körülhurkolták a hajótestet és az ugyanakkor felépő dagály segítségével néhány méternyire sikerült az iszapból kiemelni. Majd a Zelo nevű mentőgőzös megindult vele a kikötő felé, de ekkor a két tartópont összetört és a hajó újból vízszasüllyedt a mélységbe.

— Vizsgálat indult a volt tanításügyi vezérigazgató ellen. Bukarestből jelentik a Rador: Petre Ghitescu, az elemi iskolai tanításügyek volt vezérigazgatóját, a minisztérium bíróság elé állítja, mert megfelelően nem utalta ki Tanase Nita tanfelügyelő bíróilag megítélt járandóságait. Ghitescu lenne felelős azért, hogy Tanase Nita járandóságait nem kapta meg idejében és a 386 ezer lejes követelést azután a bíróság ítélte meg.

— Letartóztatták a veszedelmes szélhámóst. Bukarestből jelentik: Az állam biztonsági hivatal letartóztatta Ion Dumitru 55 éves veszedelmes szélhámóst, aki minden jogcim nélkül munkaügyi vezérfelügyelőnek adta ki magát, szemlekorutakat végzett és a kereskedőktől pénzt csalt ki. Végül egy Ion Tanasescu nevű borkereskedő leplezte le, majd a rendőrség megállapította, hogy az ál vezérfelügyelő régi „ismerőse” a hatóságoknak. Kihallgatása még folyik.

— A tengerpartra menekülnek a hőség elől a bukarestiek. Bukarestből jelentik: A rendkívüli hőség miatt a főváros lakói tömegesen hagyják el Bukarestet és húzódnak a tengerpartra. A vonatok és a repülőgépjáratok valóságos elvannak halmozva utasokkal, akik a hőség elől menekülnek.

RIO MOZGÓ: Ma 3, 6 és 9 órakor két sláger, egy helyár: I. A terror. Izgalmas gangster dráma. Főszerepben: Edward G. Robinson és Bette Davis. II. Fénnyel születtem. Pazar rendezésű zenés operett. Ének, tánc és vígasság az évad szenzációja. Főszerepben: Elenor Powell, James Stewart és Una Merkel. III. Journal. Helyárak: 14 plusz 5 lej.

Apróhirdetések

APRÓHÍRDETESI ÁRAINK a vasárnap reggeli megjelenő lapunkban szavanként 2 lej, vastagabb betűkkel 4 lej, legkisebb hirdetés 20 lej. Feligés és cím nélküli hirdetések kezelési díja 10 lej.

HÖLGYFODRÁSZUZLET fényes berendezéssel a központban, nagy helyiség, helyi és vidéki forgalom. Eladó: „Betegség” miatt” jellegre. (1223)

ADÁS-VÉTEL

OSZI és illi férfiruha, kabátzövegek, fehérműt, kötöttáru alkalmi ruhák árban vásárolhat Finkelsztainnál, Str. Sroescu 2. udvarban. Uránia mozi mögött. (2500)

CORNVALD kazán egycsöves 3-6 méter hosszú, 150 centiméter szélességű teljesen jó karban megvételre kerestetik. Hosszu Cluj, Str. Gen. Poetas 5. (1182)

D'ORBAN fürdőcipők, ruhák, táskák, sapkák, kalapok. Piața Unirii 6. (1344)

ELUTAZÁS miatt stráfszékér olcsón eladó. Str. Rugului 15. (1337)

ÁLLÁST KAPHAT

FEHÉRMŰBEN jártas kíséítő lányt elveszek. Cal. Marechal Foch 69. (1340)

KÜLÖNFÉLEK

FELFRISZITI a Dor finom kölnivize, toilette szerel. Piața Unirii 6. (1345)

FORD 8-as

elrepedt szelepeleket garancia mellett javít, valamint hengereket pereselyez

SZABÓ GARAGE
CLUJ ♦ TELEFON 10-37

Rádió

HÉTFŐ, július 24.

Bucuresti. 7: Reggeli műsor. **12:** Lemezek. **13:** Hírek, időjelzés, időjárásjelentés, kulturális és sport hírek, vízállásjelentés. **13.40:** Gramofonlemezek. **14.15:** Hírek. **14.30:** Lemezek. **15:** Hírek. **16.45:** Előadás. **19.17:** Szórakoztató hangverseny. **20.15:** Verdi-lemezek. **21:** Rádiózenekar. **22:** Hírek. **22.15:** Coredó György éneke. **22.35:** Tánckörök. **23.15:** Vendéglői zene. **23.45:** Hírek külföldre.

Budapest I. 7.45: Torna, hanglemezek, étvend. **11:** Hírek. **11.20:** Felolvasások. **13.10:** Liszt-művek zongorán. **13.40:** Hírek. **14:** Katonazene. **15.30:** Hírek. **16.55:** Diák-féltóra. **18.10:** Cigányzene. **19.20:** Hegedű, zongora. **19.45:** Előadás. **20.15:** Hírek. **20.25:** Jazz számok zongorán. **20.40:** Előadás. **21.10:** „Parasztbecsület”, opera hanglemezekről. **23:** Cigányzene. **24:** Hanglemezek. **24.20:** Angolnyelvű előadás. **1.05:** Hírek.

DIANA

RHEUMATIKUS FAJDALMAKNÁL

Vásárhelyi János református püspök főpásztori látogatása a székelyföldön

(CLUJ-KOLOZSVÁR.) Vásárhelyi János az erdélyi reformátusok közszeretében álló püspöke, amikor néhány évvel ezelőtt elfoglalta magas egyházi méltóságát, megígérte, hogy igyekeznél fog állandó kapcsolatot fenntartani híveivel, akiket otthonukban keres fel, hogy személyesen győződjenek meg bajokról, kívánságokról. Elgondolása az volt, hogy éppúgy felkeresi hajlékában a városi híveit, mint a szörványtelepeken élő, verejtékkel küzdő magyart, mert csak így lehet a bajok kutterforrását és azok orvosságát megtalálni. Ennek a nemes programnak keretében indul el a püspök augusztus elején főpásztori útjára. Felkeresi elsősorban is a torokköszentgyörgyi híveit, majd sorra látogatja a bekecsalji egyházközségeket. Főpásztori látogatásai során megvizsgálja az egyházközségek ügyvezetését és előadásokat tart a Nőszövetségek, illetve az Ifjúsági Szövetségek rendezésében. A többhetes körút fénypontja augusztus 27-én Szászvároson lesz, ahol elszenteli az új református templomot, melyet a hívők áldozatkészsége emelt fel.

Köszönetnyilvánítás. Hálás köszönetet mondok mindazoknak a jóbarátoknak és ismerősöknek, akik felejtéssel nem felejtették el részvételükkel fájdalommat enyhíteni igyekeztek. Özv. Bocz Ferencné.

Van-e kedvezmény a Bukaresti Hónapra?

Kétezer lej pénzbüntetésre ítélte a bíróság az állomásfőnököt, aki jegy helyett poilonokat osztogatott

(CLUJ-KOLOZSVÁR.) Az elmúlt év nyarán történt, hogy Catari Ioan székellyhidi lakos egyik biharmegyei vasúti megállóhelyen a fővárosba szülő jegyet akart váltani. Udvariasan megkérdezte Pop Vasile állomásfőnököt, hogy van-e kedvezményes jegy a „Bucuresti Hónapra”? Pop Vasile tagadó választ adott, mire Catari csodálkozásának adott kifejezést, kijelentve, hogy nem érti ezt a rendelkezést, mert bátyja néhány nappal azelőtt még kedvezményes jeggyel utazott. Hogy mi történt ezután az utas és az állomásfőnök között, nem lehet tudni. Néhány perccel később ugyanabban a megállóhelyen látta Catari méltatlankodva kijelenteni a jegypénztártól és halottak, amint azt mondta, hogy az esetről jelentést fog tenni. Közvetlenül utána jött az állomásfőnök is,

aki amikor a jelenés szót meghallotta, valószínűleg igen felháborodott, aminek azzal adott kifejezést, hogy Catarihoz lépett és arcul ütötte. Ezt még több ütés követte, mire Catari a földre esett, ekkor pedig rugások váltották fel a pofonokat, míg végül a vasúti jegy helyett kék és piros jegyeket kapott Catari futásnak nem eredt és elmenekült.

Az ily módon végződött jegyváltási ügy szereplői a katonai törvényszék elé kerültek. Pop Vasile a bántalmazás Catari pedig hatóság elleni erőszak miatt. A bíróság a tanúhallgatások után Pop Vasile 2000 lej pénzbüntetésre és 500 lej perköltség megfizetésére, Catari pedig 500 lej pénzbüntetés és 500 lej perköltség megfizetésére ítélte.

Egénként szervezkedik a magántisztviselői szervezet kolozsvári csoportja

(CLUJ-KOLOZSVÁR.) A Szamostartományi Magántisztviselők és Kereskedelmi Alkalmazottak Szakmai Szervezete a nyári hónapok alatt folytatja belső szervezkedési akcióját. A Szervezet vezetőségének az a célja, hogy az alkalmazottak minél nagyobb tömeget vonja be érdekkörébe. Ezért szakmánként, illetőleg egénként értekezletre hívja meg az alkalmazottakat, akik előtt ismerteti a Szervezet célkitűzéseit, meghallgatja az egyes cégek felmerülő panaszokat és igyekszik azokra orvoslást keresni.

Eddig az Erdélyi Bank, Minerva nyomdavidálla, Corvinus Vasöntöde, Első Erdélyi Biztosító, a Villamosmű és az Aquila Romana tisztviselői tartottak

értekezletet. Közlebből a Sodronyipar a Transilvania Bank, Ganz-cég, Albina Bank, Iris-gyár alkalmazottait hívják meg értekezletre. Soron következik ezután a kereskedelmi alkalmazottak egénkénti megszervezése is.

A szervezet fensőbbje alatt már eddig megalakult a Dermata tisztviselői nek alosztálya, valamint a kereskedelmi alkalmazottak csoportja, mely megkezdte működését is. Közöbön áll a gyári és üzemi tisztviselők, majd a bank és biztosítóiintézeti, később pedig a szállítási vállalatok és egyéb irodák tisztviselői csoportjának megszervezése is. A csoportokkenti szervezkedéstől eredményesebb működést remél a szakmai szervezet.

A munkaügyi vezérfelügyelőség ellenőrzi a zárórak, valamint a munkaidő betartását

(CLUJ-KOLOZSVÁR.) A Szamostartományi Magántisztviselői Céh a napokban terjedelmes emlékiratot terjesztett a munkaügyi vezérfelügyelőséghez, amelyben kérte, ellenőrizze a zárórak betartását, valamint a törvényes munkaidő betartását. Számos vállalatnál ugyanis figyelmen kívül hagyják a vonatkozó rendelkezéseket és az alkalmazottak sokhelyütt 10—12 órát dolgozik. A Magántisztviselői Szervezet kérése alapján a munkaügyi vezérfelügyelőség emberei meglepetésszerű kiszállásokkal ellenőr-

zik a vonatkozó rendelkezések betartását. A kihágásokról jegyzőkönyvet vesznek fel, amelynek alapján a munkabíró ságnál megindítják az eljárást.

A Magántisztviselői Céh a munkaügyi vezérfelügyelőségen szorolmazta a szabadságidő betartásának ellenőrzését is. A vezérfelügyelőség a razzizációs során a szabadságidő betartását is ellenőrizni fogják. A vállalatok táblázat tartoznak kifüggeszteni a szabadságidő beosztásáról, amelyet előírászerűen be is kell tartaniok.

Rendkívüli módon ellepték a szunyogok a Békás környékét

(CLUJ-KOLOZSVÁR.) A város egyik szép üdülő helyén a Békás-telepen, ahol számos kert, lakás és nyaraló van, az utóbbi időben valóságos lehetetlenné vált a tartózkodás a rendkívüli mértékben elszaporodott szunyogok miatt. Az ügyben megkérdeztük dr. Koleszár Lászlót, az ismertnevé főorvost, aki békási kerttulajdonos, hogy mi az oka a szunyogok rendkívüli mértékben való elszaporodásának? Dr. Koleszár azt felelte, hogy az ok nagyon egyszerű. A Békás-patak felső folyását ugyanis egy kerttulajdonos bolgárker téstet céljaira egyszerűen minden felhatalmazás nélkül elrekesztette és most a meglehetősen víz nélkül maradt árokban, kisebb-nagyobb elmcasarasodott töcsák keletkeztek, amelyek valóságos szunyogszaporító telepek. Dr. Koleszár főorvos közölte, hogy dr. Vlad városi főorvosnak már bejelentette a súlyos panaszt és kérte, hogy te-

gye meg a megfelelő lépéseket közegészségügyi szempontokból is, mert nyilvánvalóan különös ónhatalmaskodásról van szó, miután a vízjogi törvény értelmében semmiféle vizet eltorlaszolni, elrekeszteni, vagy más útra vezetni, nem áll jogában senkinek. Éppen ezért remélni is lehet és kell is, hogy a hatóságok sürgősen megteszik a megfelelő intézkedéseket, hogy a Békás-telep lakóinak és nyaralóinak nyugalmát és egészségügyi védelmét megfelelően biztosítsák és gondoskodnak arról is, hogy a fenyegető szunyogveszedelem ezen a vidéken megszűnjék.

Időjárásjelentés. A bukaresti időjárásutató intézet jelentése: kisebb hőmérsékletcsökkenés, néhol eső.

Valódi angol

szövetek viselőjét felhívjuk a minden versenyen felüli tiszta gypaju

Dombria

szövetekre, amelyek szépségben, tartóságban egyenrangúak az angolokkal. 75 centi szélességben 270 lejtől vannak 370 lejtig. Egyedüli elárúsítóhely Str. Reg. Maria 4. Bejárati Str. Brătianu 19 felől is. Az üzem ismerősnek kedvezményes áron eladó.

Reuter jelenti:

(BERLIN.) Ugy német, mint olasz részről újra erőlyesen cáfolják azt a hírt, hogy a Harmadik Birodalom Triestet térbe venné.

(WIEN.) Búrekel birodalmi miniszter elrendelte az élelmiszerárak felülvizsgálatát a volt Ausztria területén.

(BERLIN.) A belügyminisztériumban külön osztályt létesítettek, amelynek célja a dohány és az alkohol elleni küzdelem megszervezése.

(Brüsszel.) Van Zeeland volt miniszterelnök pert indított a Cassandre hetilap szerkesztő ellen egy cikksorozat miatt, mely öt különböző szabálytalanságokkal vádolta. A nagy érdeklődéssel várt főtárgyalás teljes mértékben igazolta Van Zeelandot és a Cassandre kiadóját 300.000 belga frank kártérítésre ítélte.

(LONDON.) Manchester egyik külvárosában, Selfordban levegőbe repítettek egy házat. A rendőrség véleménye szerint a bűnös merényletet az ir extrémisták követték el.

(LONDON.) A Hannover Square egyik áruházat felgyújtották. A tettesek kiderítésére megindult a vizsgálat.

(ATHÉN.) A görög hajózási vállalatok 15 hajót rendeltek meg Angliában 2 millió font értékben.

(WASHINGTON.) A délkatonai erdőgés egyre tart, bár a kormány által kiküldött csapatok mindent elkövetnek a tűz megfékezésére. Eddig 12 ezer holdnyi terület pusztult el.

(AUGSBURG.) Augsburg és Donauwörth közelében egy gyorsvonat kisklott. 28 ember megsebesült.

(LONDON.) A „Welsh Rose” brit szén-szállító hajón robbanás történt, amely az egyik tisztet megölte és a kapitányt megsebesítette.

(LONDON.) Pollit, az angliai kommunista párt főtitkára újra felszólította a munkaspártot a közös munkára. Pollit felhívását a Labour Party intézőbizottsága elutasította.

(POZSONY.) Borzalmas szerencsétlenség történt a Szuzany-i erdővasuton. 14 parasztleány, akiket munkaközben a helyekben zivatar lepett meg, az erdővasut egyik kocsián akartak lejutni a völgybe. Miután a fém szerkezettel nem voltak tisztában, a nyitott kocsi óriási sebességgel kigugrott az egyik fordulóban. A lányok közül csak egy menekült meg kéztöréssel, míg a többieket haldokolva szállították be a közösi kórházba.

(RÓMA.) Megjelent a devizacsafást fállal büntető rendelet.

(LONDON.) VI. György rendelkezése a legközelebb megépítendő 24.000 tonnás vonalhajót a napokkal ezelőtt elhunyt Robert Backhause ellentengernagyról nevezik el.

(POZSONY.) A hatóságok 22 személyt tartóztattak le, akiket azzal gyanúsítanak, hogy államellenes rőpiratokat osztogattak szét. A letartóztatottak között 13 magyar három cseh és hat német nemzetiségű.

(WASHINGTON.) A belügyminisztérium rendelkezése a repülőgép és hadiszergyarakból az összes idegen munkásokat elbocsátják.

(NEWYORK.) A Kentucky állambeli Providenceban a bányaszerencsétlenségnek összesen 27 áldozata van, miután a még megmenhethetőnek vélt 9 bányász is holtan húzták elő a törmelékek alól.

(BERLIN.) Befejtették a német-magyar iparügyi tárgyalásokat. A német fővárosban tartózkodó magyar delegáció megtekintette a Siemens-műveket.

(RÓMA.) Rómából 2500 olasz munkás indult utnak Németországba. Ez már az ötödik olasz munkáscsoport, amely a Harmadik Birodalomba utazik.

(LONDON.) A hatóságok letartóztatták Mac Allister, az ir szélsőségesek egyik vezetőjét és szigorú fedezettel Belfastba szállították.

Halálozási hír. Horváth Ignác Gheorghe Lázár-ucca 11. szám alatti lakos 77 éves korában meghalt. A köztisztelőben álló öregur halála széleskörű rokonságot döntött gyászba.

Motas, a Sonametan vezérigazgatója megbeszélést folytatott a polgármesterrel a földgáz bevezetéséről

(CLUJ—KOLOZSVÁR.) Motas, a Sonametan vezérigazgatója a napokban Kolozsváron tartózkodott és felkereste dr. Bornemisa Sebastian polgármestert, akivel eszmecsere folytatott a földgáznak Kolozsvárra való bevezetése ügyében. Motas vezérigazgató és Bornemisa a lefolyt beszélgetés után abban állapodtak meg, hogy rövidesen folytatják a tárgyalásokat és kicserélik véleményeiket azon módokról, hogy miképpen képzelik el, illetve milyen feltételek mellett lenne lehetséges a földgáznak Kolozsvárra való bevezetése.

Tévedésből áthaladt a határon: hat hónapi elzárásra ítélték

(CLUJ—KOLOZSVÁR.) A helyi katonai törvényszék tegnap tárgyalta Pop Stefan szatmári illetőségű gazda bűnperét, akit tiltott határátlépésért vont felelősségre a bíróság. A megvádolt gazda kihallgatása folyamán elmondotta, hogy aratókat keresett a határmentén fekvő földjére, a termés learatása végett. E célból összejárta a határmenti községeket és így történt meg, hogy anélkül, hogy tudta volna, átlépett a határon.

Az éber határőrök azonban észrevették. A katonai törvényszék most rövid tárgyalás után 6 hónapi elzárásra ítélte.

Letartóztatták a kincstárt és ügyfeleit hatalmas összegűekkel megkárosító malomtulajdonost

(CLUJ—KOLOZSVÁR.) Dr. Voda Stefan kolozsvári törvényszéki vezető-ügyész rendelkezése alapján tegnap letartóztatták Hamlet Manoil hidalmási malomtulajdonost. A csendőrség ugyanis megállapította, hogy a molnár kettős csőrendszerrel őrlötte a gabonát és hozta forgalomba a lisztet, amelynek egy része után a törvényes illetéket sem róta le. Az egyik csővön vezette le ugyanis azt a lisztmennyiséget, amelyet adózásnak alávetett, a másik csővön pedig, amelyről az adóellenőrző közegek nem tudtak, fekete lisztet készített, de ugyanakkor a liszt megdezsmálásával az érdekelteket is megkárosította. Az eddigi megállapítások szerint Hamlet Manoil ilyen módon mintegy 4 millió lejtel károsította meg az államot és az érdekelteket, miután üzelmelt évek óta folytatta.

A letartóztatott malomtulajdonost a törvényszéki vezetőügyész kihallgatása után átadta Draganescu vizsgálóbírónak, aki megkezdte ügyében a vizsgálatot, amelynek során a malomtulajdonos részben már beismerő vallomást is tett. A kihallgatások még folynak.

— Halállal fenyegették meg az erdőrt a tettenért fatolvajok. Macarie Samson és Gligor Nicolae biharmegyei Bistra községbeli lakosok fát loptak a községi erdősből. Lopás közben tettenérte őket Harstei Androne erdőőr, aki felszólította a két görbe uton járó gazdát, hogy tegyék le a fát. Macarie és Gligor nem voltak hajlandók eleget tenni a felszólításnak, sőt később, mikor az erdőőr erélyesen lépett fel Macaria, aki már ült egy alkalommal öt évet gyilkosság miatt, azt mondotta: „Jó lesz, ha hallgatás, mert ha vállalok én érte is öt évet.” Mindkettőjük ellen hatóság elleni erőszak címén indult meg az eljárás. A tegnapi katonai törvényszéki tárgyalás során Macarie nem jelent meg, csak Gligor, aki tagadta, hogy megfenyegette volna az erdőrt. A bíróság a kihallgatott tanúk vallomása alapján 1000 lej pénzbüntetésre ítélte meg Macaria ellen letartóztatási parancsot adott ki.

Kolozsvár polgármestere adakozásra hívja fel a lakosságot a hadfelszerelés céljaira

(CLUJ—KOLOZSVÁR.) Bornemisa Sebastian dr. volt miniszter, Kolozsvár polgármestere a következő hirdetményt bocsájtotta ki:

„Polgárok! A mai idők fokozott és jó előkészületeket igényelnek, hogy szembefordulhassunk a holnap veszedelmeivel. Az ország legerősebb támasza a katonaság. Azok a külföldi zavaros állapotok, amelyeket mi is átéljük, megkövetelik, hogy a katonaság felfegyverkezése tökéletes legyen. Kolozsvár város minden polgárának hazafias érzületére számítok tehát és kérem, vegye ki részét szíves lélekkel a hadsereg felszerelésének nagy munkájából. A készpénzösszegegen kívül, amelyet a Banca Nationalán lévő 203. számú folyószmlá-

ra fizetendő le, felajánlhatok mindenféle fémanyagok, mint ócskavas, bronz, réz és mások. Cinkezett, ólmózott, vagy zománczott, égetett fémek nem használhatók, mert ezeket nem lehet kiolvasztani. Azok, akiknek fémanyaguk van, ajánlasi számdékukat levélben, vagy a 12-07. sz. telefonon jelentsék be a MONT városi irodának, amely a fémanyagösszegyűjtéséről és elszállításáról azonnal gondoskodik.

Az önkéntes adakozással Kolozsvár város polgársága tanujelét adhatja annak a törhetetlen akaratának, hogy ilyen módon is kész résztvenni a nemzet és az ország védelmében.

EGÉSZSÉGET!

Magánokirathamisítással vádolnak egy kolozsvári férfit

(CLUJ—KOLOZSVÁR.) A kolozsvári ügyészség a napokban letartóztatta Mihailescu Vasile kolozsvári lakost, akit magánokirat hamisítással vádolnak. Mihailescu a bevezető vádirat szerint dr. Zaharovici Sámuel kolozsvári ügyvéd nevére két nyugtát hamisított. Az egyik nyugta összege 50 ezer a másiké pedig 500 lej.

Rapeanu ügyész előtt, aki Mihailescu letartóztatását elrendelte, Zaharovici dr. elismerte, hogy a nyugtákon szereplő bélyegzője és aláírása valódi. A hamisítás szerinte úgy történhetett, hogy aletartóztatott levágta volna az ügyvéd által irt levelek alsó üresen maradt részét a bélyegzővel és aláírással együtt és azokat használta fel a nyugták hamisítására. Az ügy most Matei vizsgálóbíróhoz került, aki a vádlott kihallgatása után fog dönteni a vizsgálati fogság kérdésében.

FIGYELEM!

Hétfőtől kezdve a **ITALIA MOZGÓBAN** szenzációs premier.

Bill Gazon

a cowboyok királya. Hatalmasabb, mint Zorro és Fekete Sas volt.

II. STAN és BRAN Legmulatságosabb vigjátéka.

A válóok

Izgalom és nevetés két és félóra hosszat. Kiegészítésül a legújabb Metro hirdadó. Ilyen világvárosi műsort még nem látott Kolozsvár. Előadások ötkor, fél nyolckor és tíz órakor pontban.

Ma, vasárnap utoljára a nagy kettős műsor: Jeanette Mac Donald SENORITÁJA és OROSZORSZÁG LAN-GOKBAN.

FIGYELEM!

Meghalt Zágoni Dezső, a kiváló erdélyi ujságíró

Budapesten a Fásor-szanatóriumban műtét után 48 éves korában hunyt el a toll hivatott munkatársa

(CLUJ—KOLOZSVÁR.) A magyar sajtóéletet és ujságírotársadalmat újabb súlyos veszteség érte. Budapesti jelentés szerint július 22-én váratlanul, férfikora delén meghalt az Erdélyből nemrég elszármazott Zágoni Dezső, a kiváló ujságíró és lapszerkesztő. A tragikus hirtelenséggel elhunyt lapszerkesztő már hosszabb ideje epebántalmakban szenvedett, epehólyag-gyulladás és epeköve volt. Súlyos betegsége műtétet tett szülkségessé és július 17-én Ádám professzor a budapesti Fásor-szanatóriumban megoperálta. A műtét után Zágoni Dezső állapotában öröndetes javulás állott be, később azonban váratlanul súlyosra fordult állapota és tegnap hirtelen meghalt.

Zágoni Dezső 1891. szeptember 26-án született Aradmegyében, Pécskán. Középkisiskolai tanulmányainak elvégzése után tanári pályára készült, meg is szerezte polgári iskolai tanári oklevelét, de vérmérséklete és hajlama, tehetsége az ujságírás és lapszerkesztés göröngyös életsorsa felé sodorta. Az 1911 évben jelentek meg első cikkei az „Aaradi Közlönyben“, majd a világháború után rendszeres ujságírói munkát folytatott és több nagyváradi, aradi és brassói lapnak volt belső munkatársa, felelős szerkesztője és cikkírója. Négy évvel ezelőtt Nagyváradról Kolozsvárra költözött és az „Ellenzék“ című lapot szerkesztette. Mint a Romániai Népkisebbségi Ujságíró-szervezet kolozsvári csoportjának ügyvezető elnöke, értékes tevékenységet fejtett ki és hatalmas része van az Ujságírószervezet ujságírószervezésében. Egy évvel ezelőtt Magyarországra repatriált, Budapesten telepedett le, ahol a „Magyarország“ című lapnak lett a belpolitikai szerkesztője és parlamenti munkatársa. Tehetséges, ötletes katonája volt a sajtó-közéletnek, aki szépirodalmu munkásságot is fejtett ki, két kötete jelent meg, az egyik „Esti levél“, a másik „Mi arra rendeltünk“ címmel.

A világháború idején Zágoni Dezső a fegyelmet, kötelességtudó katonakatoná mintaképe volt. Hősies magatar-

tásáért többször részesült magas kitüntetésben. Az összes vitézségi érmelet megkapta, majd a katonai érdemkeresztet, a vaskorona-rendet és végül a német csapatkeresztet is. Magyarországon való letelepedése után megindult

vitézze való avatása érdekében az eljárás. Ezt a kitüntetést azonban Zágoni Dezső már nem érthette meg, a halál kiütötte kezéből a tollat, amelyet éppen olyan elhivatottsággal forgatott, mint a kardot. Halála felesége, a költői lelkű Pajor Anna Mária, aki maga is ujságíró és író, valamint kiterjedt előkelő rokonságot döntött gyászba. Korai halála őszinte és mély részvételt keltett mindenütt, mert Zágoni Dezsőt széles körben tisztelték és becsülték értékes emberi és ujságírói tulajdonságaiért.

Borzalmas módon pusztult el napszurás következtében egy kolozsvári munkásasszony

(CLUJ—KOLOZSVÁR.) Megdöbbentő tragédia színhelye volt ma a város határában lévő Russu-telep. Az egyik hóstáti gazdálkodó földjén mintegy 20 tagu munkáscsoport aratást végzett. A dolgozó asszonyok között volt egy Diós községbeli 40 év körüli nő is, akiről társai csak annyit tudtak, hogy Máriaának hívják, özvegy asszony, de családnévét nem tudják. A déli órákban a rettenetes hőség erősen elbágyasztotta a kemény munkát végző asszonyt és munka adója látva rosszul lett, haza is akarta küldeni. Az özvegyasszony azonban, hogy ne veszítse el napi keresetnek többi részét, nem akart semmiképpen elmenni, hanem továbbra is dolgozott, illetve egy kis levest fogyasztott el és azt hitte, hogy a hőségtől okozott

rosszullete úgy elmúlik. Állapota azonban percek alatt egyre súlyosbodott és mire az előhívott orvosi segély érkezett volna, napszurás következtében rettentő kínok között kiszendvedett. Idő közben értesítették a hatóságokat is ahonnan Salcudean ügyeletes rendőrkapitány és dr. Hosszu városi tisztiorvos szállottak ki a színhelyre, akik azonban már csak a beállott halált állapíthatták meg. Hatósági intézkedésre a tragikus körülmények között elpusztult munkásasszony holttestét beszállították a bonctani intézetbe, egyben megindult a vizsgálat személyazonosságának pontos kiderítésére.

Az özvegyasszony borzalmas halála munkatársai és a környékbeli lakók között nagy megdöbbenést keltett.

Török repülőraj látogat el Bukarestbe

(BUCURESTI.) (Rador.) A Semnalul jelentése szerint augusztus elején török repülőraj látogat el Bukarestbe, Szófiába, Belgrádba és Athénbe, Sahiba Gicken „főhadnagynak“, Kemal Ata türk török államfő fogadott leányának vezetésével. Ez a repülőraj októberben Párisba látogat el.

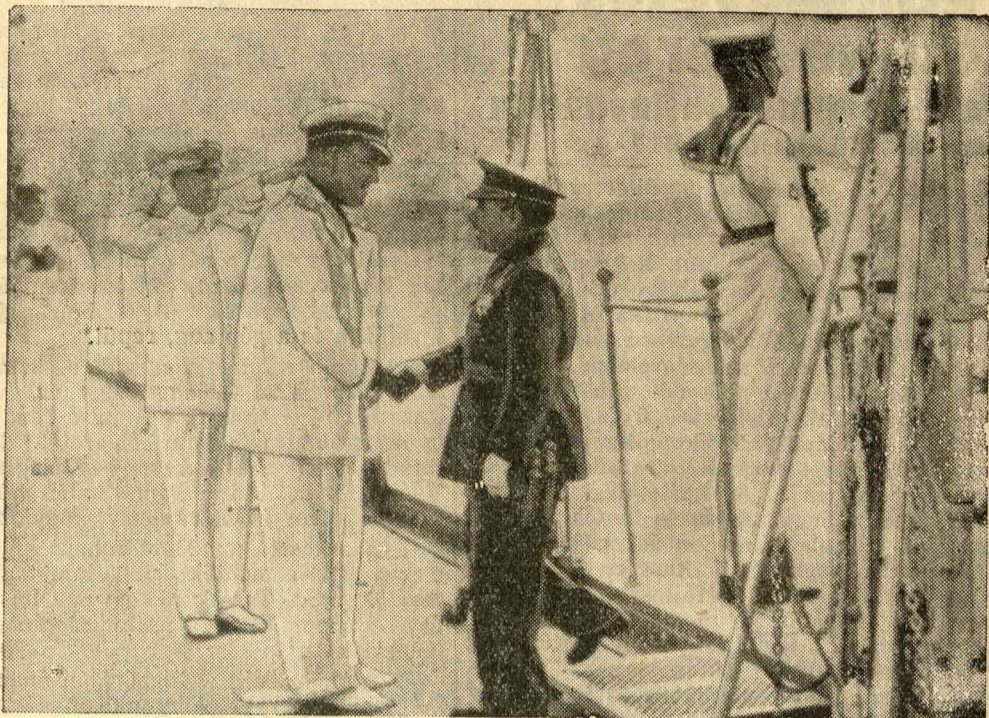
HIREK A MINISZTERIUMOKBÓL

(BUCURESTI.) Zigre kultuszminiszter a bukovinai metropolita meghívására Csernovicba utazott és megtekintti a Szucsava tartományban lévő templomokat és kolostorokat. Jinga nemzetgazdasági alminiszter, aki tanulmány-

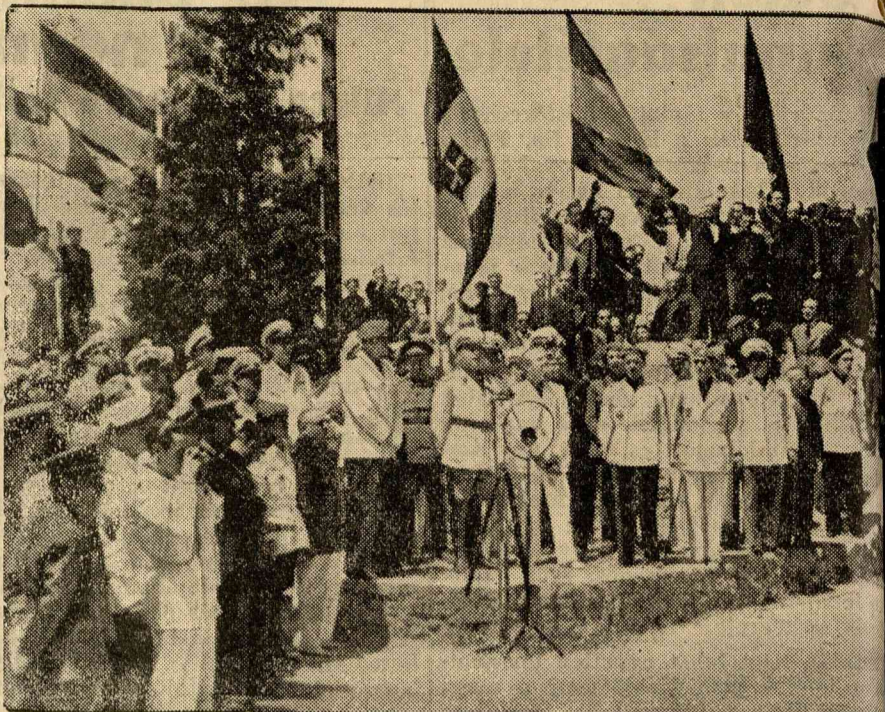
utat végzett Angliában, Németországban, Belgiumban, Hollandiában és Dániában, visszatért az országba.

A nemzetnevelésügyi minisztérium kijelölte a középkisiskolai tanárok kinevezését javasoló bizottságot. Elnök lett Toni államtitkár, tagok: Bratu középiskolai oktatásügyi, Hilt szakmai oktatásügyi és Stanciu Stoian tanítóképzésügyi vezérigazgatók.

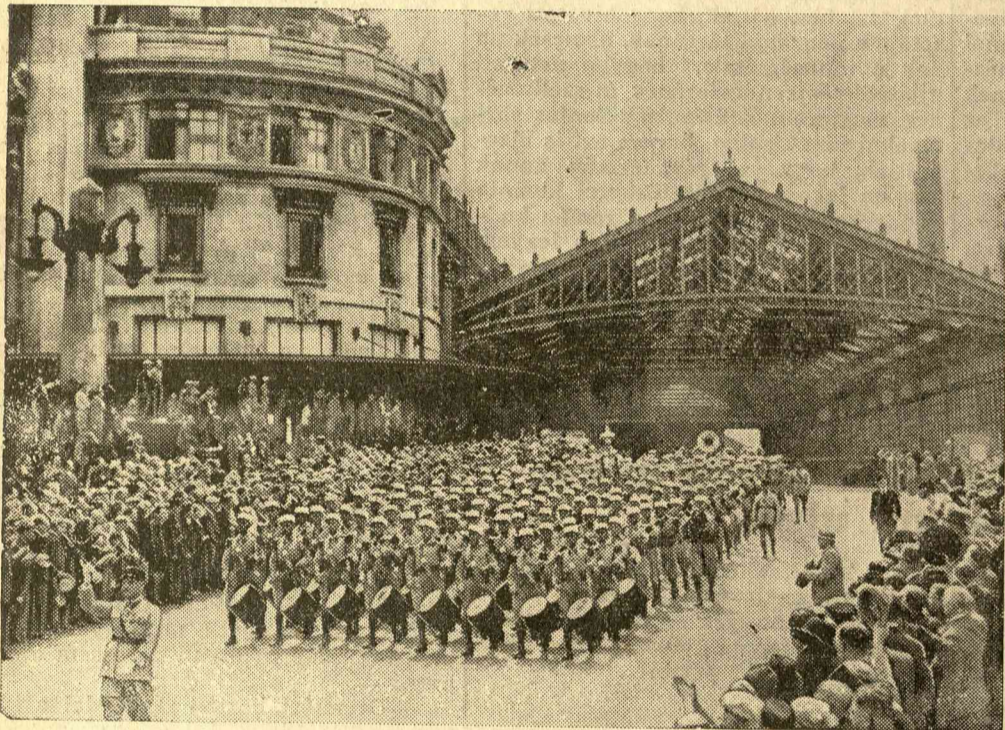
A munkaügyi minisztérium a „Munka és Jökedy“ kiállítását augusztus elsejéig meghosszabbította és eddig a kiállítást megtekintők vasuti jegykedvezményei is érvényben maradnak.

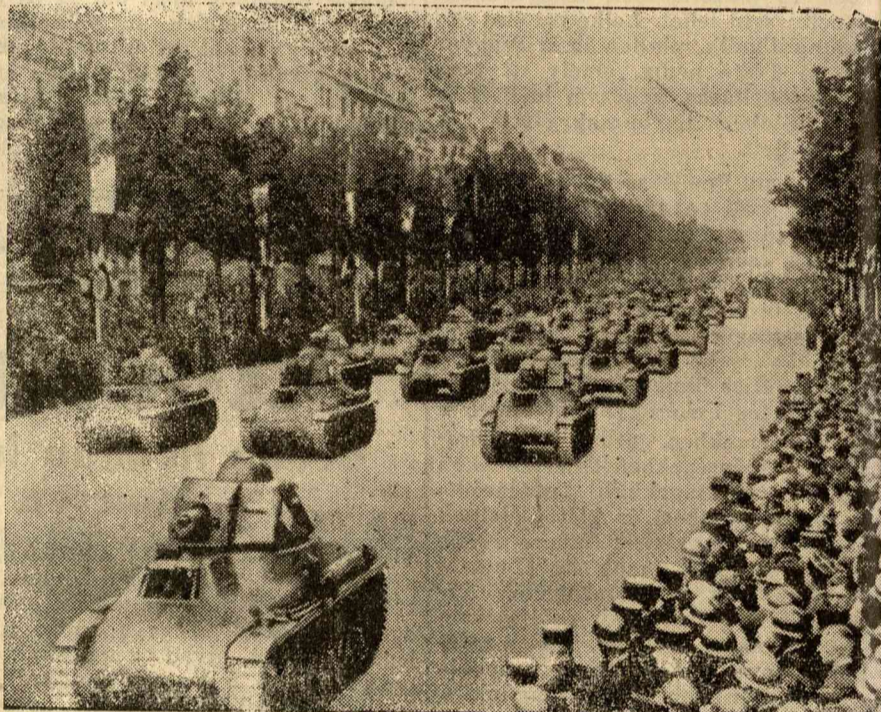
CIANO SPANYOLORSZÁGBAN. Az „Eugenio di Savoia“ fedélzetén Ciano gróf külügyminiszter Barcelonába érkezett, ahol Jordana spanyol külügyminiszter fogadta.

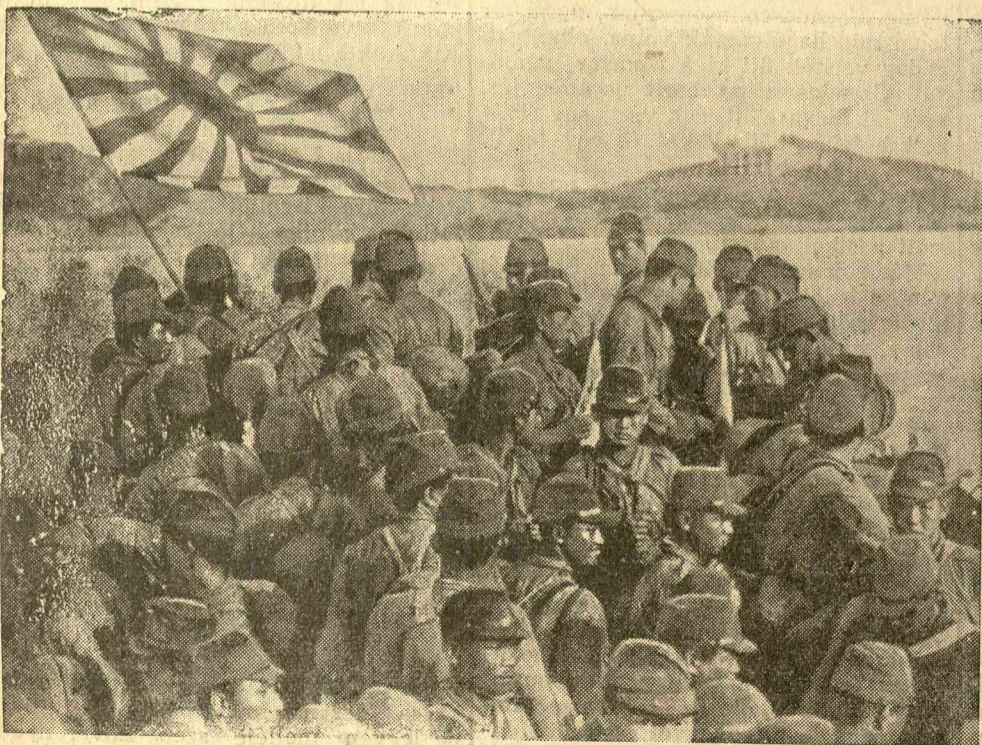
CIANO TARRAGONÁBAN. Ciano külügyminiszter Tarragonában me- VIRÁ
tekintette a régi római korban épült város romjait.

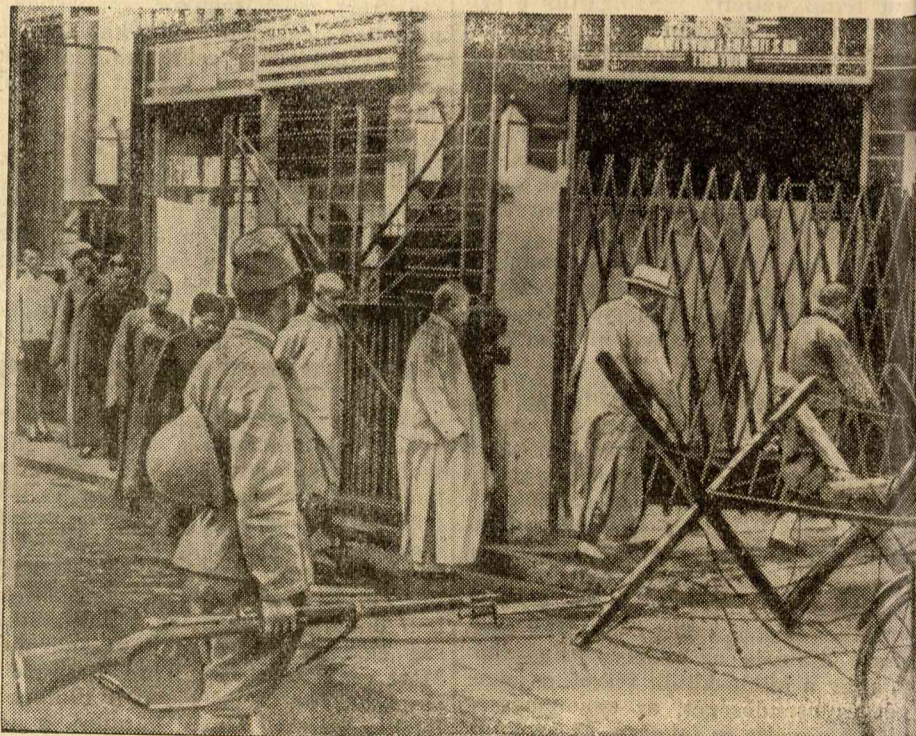
A francia idegenlégió küldöttsége a forradalmi ünnep megrendezése alkalmából elvonul az ujjongó nézősereg között.

PÁNCÉLKOSIK FELVONULÁSA A FRANCIA NEMZETI ÜNNEPE ANG
több
az an

SWATAU ELFOGLALÁSA. A japán csapatok csónakokon szállták meg Swataut.

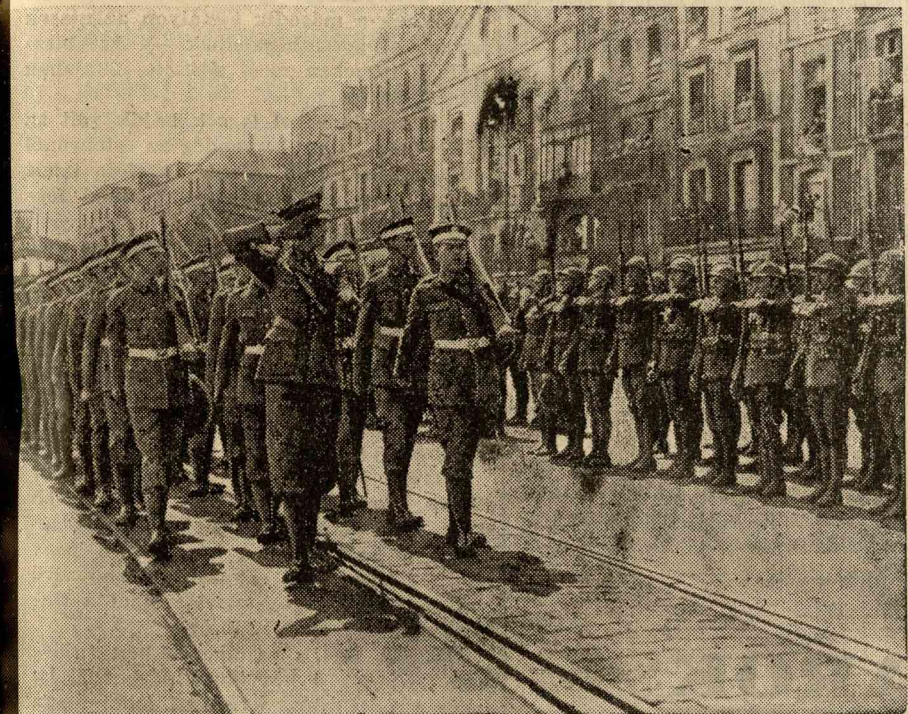
A TIENCSINI BLOKÁD. A japán katonaság beengedi a tiencsini engedményes területre a kínai kereskedőket.

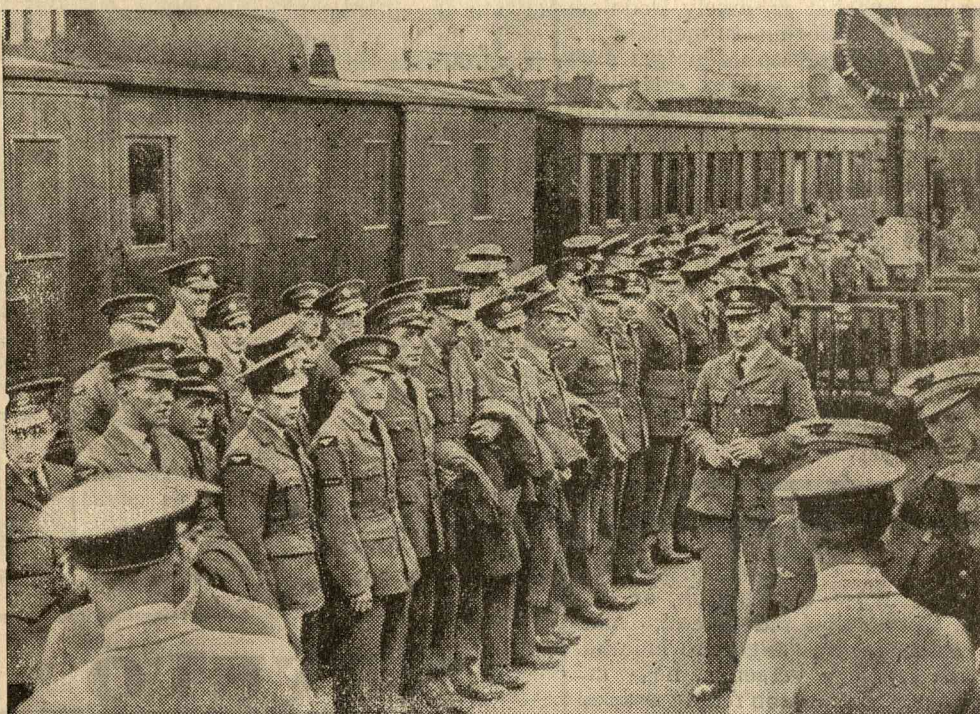
VIRÁGKORZÓ DANZIGBAN. A danzigi virágünnepélyen több ilyen virágokkal diszitett autó vonult fel.

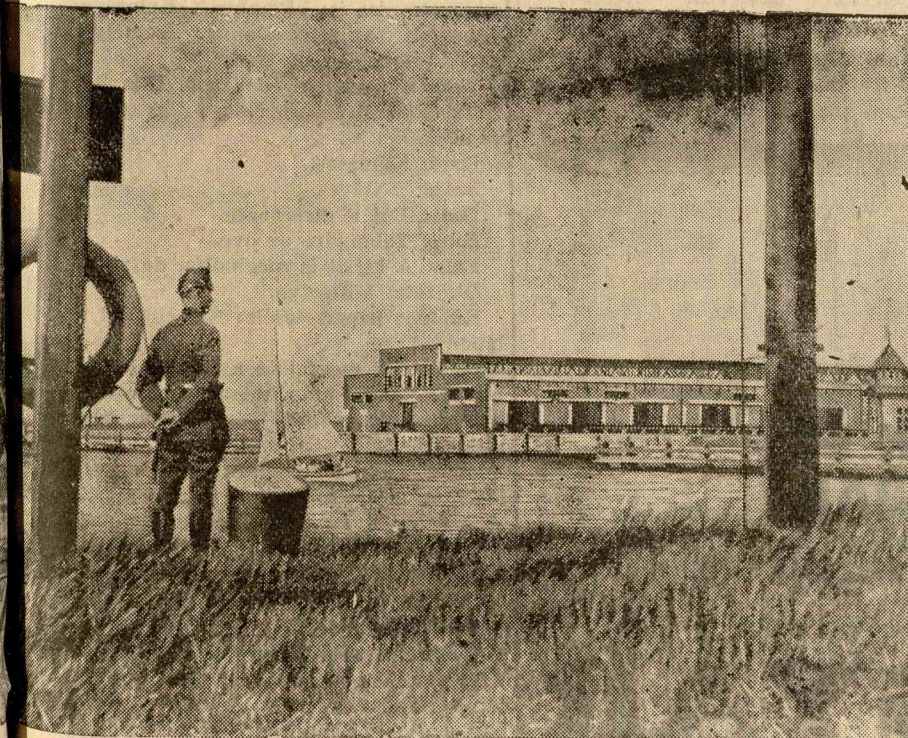
NEVELIK AZ ANGOL KÖZÖNSÉGET. Az ijesztő mértékben elszaporodott közlekedési balesetek elhárítására az angol belügyminisztérium mindent elkövet. A járdán való átkelés szinte iskolai tantárggyá vált. Képünkön egy intézet növendékeit mutatjuk be, az egyik forgalmas londoni utcán áthaladás közben.

ANGOL CSAPATOK PÁRISBAN. A párisi „forradalmi emléknapon” több angol csapat is látogatást tett a francia fővárosban. Képünkön az angol gyalogság egy osztagát mutatjuk be, amint elvonul a tiszteletére felállított diszszázad előtt.

ANGOL REPÜLŐK ÉRKEZTEK PÁRISBA. A július 14-én megrendezett „forradalmi ünnepre” nagyobb angol katonai küldöttségek érkeztek Párisba. Képünkön a repülő-csoportot mutatjuk be.

ANGYEL MUNICIÓSRÁKTÁR DANZIGBAN. Ez az a municiósraktár, amelynek feloszlását és Gdyniába való átköltöztetését Förster danzigi gau-vezető erélyesen követelte.

VIRÁGOK AZ EGYKORI BOX VILÁGBAJNOKNAK. A nagybeteg Jack Dempsey betegágyához az amerikai gyerekek virágot hordanak. A kórház igazgatója átveszi a virágcsokrokat.

A magyar színjátszás történetéből

Erdély története minden vonatkozásban tele van kincsekkel és ritkaságokkal. Szellemi vonatkozásban is. És alig van itt olyan szellemi megnyilvánulás, amelynek ne lennének a multra visszamenőleg feldertetlen és kikutatlan részei. Ilyen például az erdélyi magyar színészet hőskora, az 1792-től 1821-éig terjedő korszak, amíg igazán állandó hajlékhoz jutott Kolozsváron a magyar színház. Tulajdonképpen az erdélyi magyar színészet valósággal elválaszthatatlan is Erdély multjától. Hiszen itt a színház mindig közügy volt, amellyel a nemesség, a polgárság szívvel-lélekkel együtt érzett és amelyért sokat fáradozott, áldozott. Dr. Jancsó Elemér, aki „Erdélyi ritkaságok” címen nagyértékű és jelentős könyvsorozatot kezdett, vállalkozása első köteteként Nagy Lázárnak visszaemlékezéseit közli, ezeket a részben már felhasználta, de kiadatlan értékes kéziratok feljegyzéseket amelyeknek jelentőségét fokozza az a tény, hogy a krónikairó maga is jelentős munkát végzett a kolozsvári Magyar Színház megteremtésében. De jelentős azért is, mert ezek a megemlékezések hűséges beszámolót adnak arról az oda adó és áldozatkész pártfogásról, amelyben a magyar színjátszás ügye Erdélyben a mult századokban részesült a nemzeti osztályok és a polgárság részéről s arról a lelkesedéstről, amely Thalia aposztoinak szívében égett. Értékes és tartalmas könyv tehát ez, amely irodalomtörténeti érdekességein túlmenően a legszélesebbkörű olvasóközönséget érdekelheti. Növeli ugyanis az értéküket, hogy a vállalkozás erdemes megteremtője és mélyesége tárgyszeretettel telített megvalósítója dr. Jancsó Elemér, a kiváló fiatal irodalomtörténész pompás összefoglalást ad ennek a korszaknak történetéről és amellett áldozatkészen gazdag képanyaggal illusztrálva teszi szemléltetővé a multat és a jelent. Művét a legnagyobb szeretettel ajánljuk mindenki érdeklődésére és pártfogására. A Minerva gondos kiállításában megjelent kötet kapható a szerzőnél, (dr. Jancsó E. Cluj, Cal. Moșilor 16.) 100 lejért.

(w. gy.)

Heimerföldes szerelmeslevel

(NEWYORK.) Ugy látszik, az élet valóban utánozza a művészetet, mint Oscar Wilde, a híres angol író mondta. Heine azt írja egy versében, hogy kiszakítja a leghatalmasabb fenyőt s azzal írja az égbe: „Szeretlek Ágnes.” Most azt jelenük az északamerikai Medrusca állambeli Lincolnból, hogy a 38 éves Oscar Wigenjost, aki összeveszett Helén nevű feleségével és hiába próbálta az asszonyt magához visszaédesgetni, egy pilótát fogadott és félmérőföldes betűkkel, hét mérföld hosszúságban az égbe írta: „Wiggie Loues Helen.” (Wiggie szereti Helént.) Ezek olvasták a szerelmes üzenetet — Helén azonban nem mozdul ki a szobájából. Az géi írás sem hatott rá egyelőre, még mindig nem hajlandó kibékülni férjével.

— Az illetlen fürdőruhák ellen. Mint a Daily Express jelenti, három olasz érsek figyelmezteti a fürdőzőket, hogy ne öltözzenek illetlen fürdőruhákba. Ennek a három érseknek az egyházmegegyéjébe tartoznak Olaszország legdivatosabb fürdőhelyei.

— A vakmerőség vége. Varsóból jelentik, Lodz környékén halálos balesetet szenvedett Lengyelország egyik legvakmerőbb pilótája: Welosowsky. Kétezer méter magasra szállott gépével, aztán a hátára szerelt ejtőernyővel kiugrott. Az ernyőt azonban csak ötszáz méter magasban akarta felnyitni, de az ezeröttszáz méteres zuhanás után, úgy látszik, elveszthette lélekjelenlétét, vagy a távolságot számította ki rosszul. Az ernyő csak akkor csattant széjjel, amikor a zuhanó test harminc méterre volt a talajtól. Itt már nem fejtette ki a hatását, a pilóta a földre csapódott és szétmorzsolódott a rögökön. Welosowsky azonnal meghalt.

Éltrekel a Drakula-legenda

Mi az igazság a vérszívó vampir körül?

(PÁRIS.) A Pasteur-intézetnek néhány hét óta fölötté érdekes lakója van, olyan különös élőlény, amely körül hosszú évtizedek óta folytak a tudományos viták s amelynek életmódját és táplálkozását minden időben mélyeséges titok fődte. Ez az éppen nem rokon szerves külsejű lény egy igazi, élő vampir.

A denevérfajták családjába tartozó állat csak Délamerika őserdeiben és az erdőkkel szomszédos pampákon él. Ezt a példányt Chaco-ból hozta magával egy Romagna nevű argentinai orvos a párisi Pasteur-intézet számára. Elképzelhető, milyen komoly nehézségekkel kellett megküzdenie, hogy az állatot, mely kizárólag csak vérrel táplálkozik, elevenen és egészségesen szállithassa rendeltetési helyére...

I Igen... a vampir minden ellenkező állítás ellenére mégis csak vérszívó emlős, aminek a legenda tartotta...

A vampir csipése nem fáj

Roubaud doktor, a Pasteur-intézet professzora most tanulmányozza ennek a különös állatnak az életmódját ezen az első példányon, amely valaha elevenen Európába került. Igen érdekes felvilágosításokat adott a vámpirról Roubaud doktor:

— Ez a vérszívó vampir — mondta — a Braziliában honos fajtaéhoz tartozik, de igen hasonlít középamerikai és az Antillákon élő rokonaihoz. Most már tökéletesen bebizonyosodott, hogy az eddigi tudományos megállapítások szemben a vámpir csakugyan nem bogarakkal és gyümölcselel él, hanem kizárólag folyékony, friss vérrel, amit különféle állatok, madarak, sőt — alvó emberek testéből szív magába... úgy, amint azt a népi babona már rég megsejtette. Az állat éles két kis metszőfogával átharapja a bőrt, a támadt kicsiny sebre tapasztja a száját. A sebész — amint azt mindjárt látni fogja — egyáltalán nem okoz fájdalmat...

Most már az is bebizonyult, hogy a táplálkozásnak ez a módja a veszteségnek, a takonykórnak, álomkórnak, sőt valószínűleg a sárgaláznak is egyik legfőbb terjesztője a különböző szunyog- és moszkítófajták mellett. Tulajdonképpen a betegségterjesztés az, ami

bennünket érdekel s ami miatt most beható és gondos tanulmányokat végzünk vele.

— Most pedig — folytatta doktor Roubaud — jöjjön utánam, hogy bemutatassam az intézet legújabb lakóját s nézze végig egy ebédjét...

Jókora kalitkaféléhez érünk, amelyben ott tanyázik egy szürkésbarnaszőrű, furcsa állat. Jóval nagyobb a nálunk is ismert denevérnél, de nagyjából mégis csak hasonlít rá. Bőrhártyáját, amit szárnyának használ, nem látni. Összeráncolva ott van a hasa alá húzva. Ügyetlenül mászik a kalitka tulsó sarkába...

Az intézet altisztje a kalitka kerek nyílásán egy pirosszemű kis tengeri malacot bocsát a kalitkába. Azt a fajtát, amivel a vásári jószágok szoktak „planétát” huzatni. A kis állat riadtan tekint körül, de a másik pillanatban ott van már előtte a vámpir s halálos mozdulattal mered áldozatára. Majd villámgyors mozdulattal belevési éles metszőfogát az állatka nyakába.

Undor és borzadás fog el...

— Kérem, nyugodjék meg... — mosolyog a professzor — ezt a kicsiny, könnyed harapást meg sem érzi a tengeri malac. A vámpir nyála ugyanis — amint azt a vegyelemzés is bebizonyította — olyan különös anyagot tartalmaz, amely a szó szoros értelmében érzésteleníti a sebet...

— S meddig tart ez a visszataszító lakoma? — kérdelem.

— Oh, akár egy óra hosszág is... amíg a tengeri malac a vérvesztéséig következtében ki nem mulna... Ezt azonban nem engedjük meg. Elvesszük előle az állatkát még elég jókor, hogy élete veszedelmébe ne kerüljön.

S Roubaud professzor máris belenyúl a kalitkába s ügyes kézzel eltávolítja a tengeri malacot, amely az emberi kéz érintésétől inkább megriad, mint az előbb — a vámpirtól...

S a babonák és legendák régi hőse, a vámpir, kissé ostobán tekint a tovatűnő lakoma után. Aztán egy ugrással a kalitka tetején terem, hátsó lábával megkapaszkodik s denevér-módra leereszti a fejét a levegőbe.

Emészteni kezd...

NEVETŐ SAROK

Ludas Matyi

Bizony, a régi magyar élelapok nemcsak a tisztelt ellenpárti honatyákra öltöttek nyelvet, hanem igen gyakran egymással is hajba kaptak. Amikor a „Ludas Matyi”, a Kossuth-párti függetlenségi élelappja vissza-vissza adogatta a kölesönt, a Borsszem Jankó a következő versikével vágott oda laptársának:

Ha fa volnál: füzfa lennél,
Állat volnál: laput ennél,
Kártya között: tökhetes,
Ételek közt: bableves.

LUDAS MATYI A BÖRTÖNBEN

Ahogy néha a kapanyél is elsül, gyakorta a tréfából is keserű valóság lesz. Így történt, hogy Mészáros Károlyt, a Lu-

Betegsegélyzői-bélyegek

valamint posta-, drogeria, okmányturisztikai, számla és aviatia bélyegek is a legnagyobb címletekben is állandóan kaphatók a

Str. Regele Ferdinand 59.

Dohánytözsdeben

(Régi betegsegélyzővel megegyezően)

das Matyi szerkesztőjét sajtóvétség címén hatszáz forint pénzbírsággal sújtotta a bíróság, majd visszaesés miatt a szerkesztő urat be is szállították a váci fogházba és ráadásul az átszállítási költséget is neki kellett megfizetnie, 9 frt. 8 krajcár összegben.

Természetesen Ludas Matyi tréfái is a politika körül forognak. Néha azonban egyéb vidám eseteket is olvashatunk hátsólapjain.

Egy magyar parasztot sötét éjszaka meglesnek haragosai és alaposan helyben hagyják. A paraszot bíróság elé viszi panasztát s a tárgyaláson megkérdezi a bírót: — Hát aztán ki verte meg kendet?

— Hiszen ha tudnám, nem jöttem volna a bírót ur elé — feleli jelentőségteljesen a panaszos.

MEGY A VONAT...

A vasutat még nem igen szokták meg akkoriban. A vonaton való viselkedés illetlennek a következőképpen határozta meg Ludas Matyi:

Az első osztályon az utas gorombáskodhatik a konduktorral, a harmadik osztályon a konduktor gorombáskodhatik az utasokkal, a második osztályon az utasok egymással gorombáskodnak. — Azt hisszük, lényegében most sincsen általában másképpen.

A vendéglősökkel is sok bajuk volt az utasoknak. Az egyik vendég az estebédnél nagyon kicsinynek találta az eléje tált adagot, mire a következő szavakkal fordult a vendéglőshöz:

— Ugyan korcsmáros ur, koppantsa meg azt a gyertyát, hogy többet lássak.

VEZÉRCIKKIRÓ KERESTETIK

Az újságírók és szerkesztők azonban nemcsak a politikában és a bíróság előtt kellett, hogy megállják helyüket, hanem igen gyakran duellum, párbaj lett a nőta vége. A Borsszem Jankóban például a következő tréfás hirdetést olvashatjuk:

„Kerestetik egy jeles vezércikkiró. Logikára, alaposságra, stylusra csekélyebb súlyt teszünk, mint arra, hogy husz lépérről az ást kilője a kártyából s hogy jobb és balkezevel egyaránt kitűnő vívó legyen. Bővebb értesítéssel szolgál a Budapesti Ujság szerkesztősége.”

Jellemző volt a sajtóberkekben fujdógáló szellemre a következő párbeszéd is: Ujságíró: Ugyan, hogyan lehet maga rendőr léte ilyen goromba?

Rendőr: Kérem szeretettel, a legcsöndesebb ember voltam világeletemben. De mióta újságot olvasok, nagyon elgorombásodtam.

RÉMHIREK KOLOZSVÁRRÓL

A Borsszem Jankóban olvastam ezt a körözölevelet is: „Rémhírek Kolozsvárról: Elveszett egy primadonna. Személyleírása:

Termete: pálmai, de nem Ilka.
Tartása: Részben ómaga gondoskodik róla.

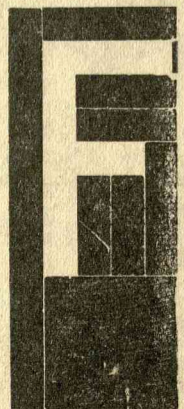
Orra: Szimatos.
Szája: Nyelves.
Foga: Fáj a dicsőségre.
Haja: Többnyire az övé.
Füle: A kicsit is meghallja, de ritkán.
Öltözte: Kifizetve.
Különös ismertetőjele: Kis cipővel nagy lábón él.

Becsületes megtaláló a tizszázalékos jutalom levonása után hozza vissza a kolozsmonos-, polos-, dohos-vári színház pénztárához.”

Csak úgy mellékesen megjegyezzük, hogy ez a körözölevél a Borsszem Jankó 1880-ik évfolyamában látott napvilágot.

(r. v.)

— Vagyon- és gyermekhalandóság. Dr. Garbet winchesteri püspök adatokkal ismertette az angol lordok házában a gyermekhalandóság és a vagyoni állapot kapcsolatát. A jómódu családokban a gyermekhalandóság 30 ezrelék, a szegények között 70, a munkanélküliek között pedig 100.

ESTESBEN ES TISZTÍTÁSBAN

tökéletest nyujt a

CZINK-GYÁR